

Șomajul tehnic și ajutoarele acordate de Stat pentru diminuarea efectelor negative produse de Coronavirusul SARS-CoV-2 în România

Aspecte generale privind șomajul tehnic

În contextul actual al crizei economice generate de starea de urgență din România pe fondul pandemiei COVID-19 și având în vedere întreruperea totală sau parțială a activității multor companii, șomajul tehnic este un concept pe care îl auzim tot mai des în aceste zile.

Șomajul tehnic reprezintă denumirea utilizată în mod uzual pentru suspendarea contractului de muncă din inițiativa angajatorului în cazul reducerii sau întreruperii temporare a activității din motive economice, tehnologice, structurale sau similare, caz de suspendare ce este prevăzut de art. 52 alin. (1) lit. c) din Codul muncii.

Din punct de vedere procedural, este recomandat ca angajatorul să emită o decizie internă prin care să constate motivele economice, tehnologice, structurale sau similare intervenite și să arate măsurile pe care le are în vedere pentru depășirea acestor dificultăți, urmând ca pe baza acestei decizii să se emită decizia de suspendare a contractului de muncă (fie individual, fie colectiv) în baza art. 52 alin. (1) lit. c) din Codul muncii.

Evident, suspendarea contractelor de muncă în cazul șomajului tehnic trebuie să fie evidențiată și înregistrată în REVISAL, în conformitate cu prevederile legale.

Ajutoarele acordate de Statul român privind șomajul tehnic instituit pe perioada stării de urgență

Pe fondul declarării stării de urgență la nivel național prin Decretul Președintelui nr. 195/2020, la nivelul României au fost adoptate o serie de acte normative menite să atenueze efectele negative pe termen lung asupra angajaților și beneficiarilor măsurilor de asistență socială, precum și asupra întregului mediu economic și de afaceri.

În acest sens, legiuitorul român a decis acordarea unor ajutoare în ceea ce privește indemnizația de șomaj tehnic, astfel cum acestea rezultă din prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul protecției sociale în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea Coronavirusului SARS-CoV-2 („OUG nr. 30/2020”) – în vigoare din 21 martie 2020, astfel cum aceasta a fost modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/2020 („OUG nr. 32/2020”) – în vigoare de la 30 martie 2020.

Prin modificările aduse prin OUG nr. 32/2020 a fost simplificată procedura pentru obținerea ajutorului din partea statului în cazul șomajului tehnic (nu mai este necesar certificatul de situație de urgență din partea angajatorului), iar sfera beneficiarilor a fost extinsă.

Cine poate apela la ajutorul prevazut de OUG 30/2020 referitor la acoperirea indemnizațiilor de șomaj tehnic din bugetul Statului?

Potrivit prevederilor art. XI din OUG nr. 30/2020, pe perioada stării de urgență instituite prin Decretul nr. 195/2020, pentru perioada suspendării temporare a contractului individual de muncă, din inițiativa angajatorului, potrivit art. 52 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, ca urmare a efectelor produse de Coronavirusul SARS-CoV-2, indemnizațiile de care beneficiază salariații se stabilesc la 75% din salariul de bază corespunzător locului de muncă ocupat și se suportă din bugetul asigurărilor pentru șomaj, dar nu mai mult de 75% din câștigul salarial mediu brut prevăzut de Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2020 nr. 6/2020.

Astfel, trebuie subliniate următoarele aspecte:

- orice angajator a cărui activitate a fost afectată de efectele produse de Coronavirusul SARS-CoV-2 - și-a redus sau întrerupt temporar activitatea, total sau parțial -, și care a fost nevoit să decidă suspendarea temporară a contractelor de muncă în baza art. 52 alin. (1) lit. c) din Codul muncii poate solicita subvenționarea indemnizațiilor de șomaj tehnic; așadar, nu este vorba numai de societăți, ci de orice entitate/forma de organizare care are încadrate persoane în baza unui contract individual de muncă (de exemplu, o persoană fizică autorizată care are salariați);
- perioada pentru care se suportă de către Stat indemnizațiile de care beneficiază salariații în condițiile de mai sus este doar perioada stării de urgență (16 martie-14 aprilie 2020); evident, există posibilitatea ca perioada stării de urgență să fie prelungită, însă momentan ne raportăm la prevederile actuale;
- având în vedere că indemnizația de șomaj tehnic prevăzută de Codul muncii este de 75% din salariul de bază, însă Statul acoperă cel mult 75% din câștigul salarial mediu brut (câștigul mediu salarial brut pentru anul 2020 este de 5.429 Lei, iar 75% din aceasta sumă reprezintă 4.071,75 Lei), în situația în care bugetul angajatorului o permite, indemnizația poate fi suplimentată până la minimul de 75% din salariul de bază;
- dacă un angajat are încheiate mai multe contracte individuale de muncă din care cel puțin un contract cu normă întreagă este activ pe perioada instituirii stării de urgență, acesta nu beneficiază de indemnizația acordată de Stat potrivit art. XI din OUG nr. 30/2020;
- dacă un angajat are încheiate mai multe contracte individuale de muncă și toate sunt suspendate ca urmare a instituirii stării de urgență, acesta beneficiază de indemnizația acordată de stat potrivit art. XI din OUG 30/2020 aferentă contractului individual de muncă cu drepturile salariale cele mai avantajoase.

Care sunt pașii ce trebuie urmați de angajatori pentru a obține sumele necesare plății indemnizației de șomaj tehnic prevăzute de art. XI din OUG nr. 30/2020?

Angajatorii care îndeplinesc condițiile menționate mai sus trebuie să depună, prin poșta electronică, la agențiile pentru ocuparea forței de muncă județene sau a Municipiului București în raza cărora își au sediul social (fiecare astfel de agenție are o adresă de e-mail dedicată pentru preluarea documentelor sub forma numelejudet@anofm.gov.ro) următoarele documente (ale caror modele au fost aprobate prin Ordinul nr. 741/31.03.2020 al Ministerului muncii și protecției sociale):

- a) cerere semnată și datată de reprezentantul legal;
- b) declarație pe proprie răspundere prin care să se asume corectitudinea și veridicitatea datelor înscrise în documentele depuse;
- c) lista persoanelor care urmează să beneficieze de indemnizație.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, a pus la dispoziție un număr unic de apel cu tarif normal la care pot apela angajatorii sau angajații care doresc să obțină informații suplimentare cu privire la acordarea șomajului tehnic și transmiterea documentelor: 021/4444-000.

Documentele de mai sus trebuie transmise în luna curentă pentru plata indemnizației din luna anterioară, după cum

urmeaza: începând cu 1 aprilie și până la 10 aprilie 2020 pentru acordarea sumelor aferente indemnizațiilor corespunzătoare perioadei șomajului tehnic din perioada 16 - 31 martie 2020, respectiv începând cu 1 mai și până la 10 mai 2020 pentru perioada 1 - 14 aprilie 2020 (data la care se încheie situația de urgență decretată).

Agențiile de ocupare a forței de muncă au obligația să efectueze plata sumelor aferente indemnizațiilor de șomaj tehnic în termen de cel mult 15 zile de la depunerea documentelor. Plata se va realiza în conturile bancilor comerciale unde angajatorii își au conturile deschise.

Angajatorii au obligația să plătească salariile indemnizația (neta) cuvenită în maxim 3 zile lucrătoare de la încasarea sumelor.

Recomandăm acordarea unei atenții sporite în procesul întocmirii și pregătirii documentelor necesare pentru obținerea fondurilor de la Stat în vederea acoperirii indemnizațiilor angajaților care se afla în șomaj tehnic întrucât, după depășirea situației dificile generate de epidemia COVID-19, autoritățile competente vor demara controale prin sondaj la angajatorii solicitanți.

Regimul fiscal aplicabil sumelor primite de la stat pentru acoperirea indemnizațiilor de șomaj tehnic în baza OUG 30/2020

Indemnizațiile de șomaj tehnic suportate de stat potrivit art. XI din OUG nr. 30/2020 sunt supuse impozitarii și plății contribuțiilor sociale obligatorii, conform dispozițiilor Codului fiscal.

Astfel, calculul, reținerea și plata impozitului pe venit, a contribuției de asigurări sociale de stat și a contribuției de asigurări sociale de sănătate se realizează de către angajator din indemnizațiile încasate din bugetul asigurărilor pentru șomaj. Declararea acestor obligații fiscale se realizează prin depunerea de către angajator a Declarației 112.

Atât termenul de plată, cât și de declarare a obligațiilor fiscale anterior menționate este data de 25, inclusiv, a lunii următoare celei în care se face plată (exact ca și în cazul obligațiilor fiscale aferente salariilor).

Pentru indemnizații de șomaj tehnic suportate de stat potrivit art. XI din OUG nr. 30/2020 nu se datorează contribuție asiguratorie pentru muncă.

Cu toate acestea, perioada șomajului tehnic dispus în condițiile stabilite de art. XI alin. (1) din OUG nr. 30/2020 constituie stagiul de cotizare pentru concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate prevăzute de O.U.G. nr. 158/2005 (pentru stabilirea și calculul indemnizațiilor de asigurări sociale de sănătate urmând a se utiliza salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată în vigoare pe perioada suspendării contractului individual de muncă în baza art. 52 alin. 1 lit. c) din Codul muncii).

Existența unui alt tip de ajutor acordat de Stat pentru anumite categorii de profesioniști afectați de criza COVID-19

Este util de știut că există și un alt tip de ajutor oferit de Stat următoarelor categorii de beneficiari: (i) profesioniștilor, astfel cum aceștia sunt definiți de Codul civil (în această categorie se afla persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale, întreprinderile familiale, profesii liberale, etc.), (ii) persoanelor care au încheiat convenții individuale de muncă în baza Legii nr. 1/2005 privind organizarea cooperăției, (iii) persoanelor fizice care obțin venituri exclusiv din drepturile de autor și drepturile conexe (de exemplu: scriitori, compozitori, fotografi, artiști plastici etc.) și (iv) sportivilor și persoanelor care au un contract de activitate sportivă (antrenori, arbitri).

Astfel, primele trei categorii de beneficiari enumerate mai sus vor putea primi în baza art. XV din OUG nr. 30/2020 o indemnizație lunară egală cu 75% din câștigul salarial mediu brut (4.071,75 Lei), în timp ce persoanele

având contracte de activitate sportiva vor putea primi 75% din drepturile în bani aferente contraprestației sportive, dar nu mai mult de 75% din câștigul salarial mediu brut.

Condițiile ce trebuie îndeplinite de aceste categorii de beneficiari pentru a beneficia de sprijinul financiar de la stat în baza art. XV din OUG nr. 30/2020 sunt urmatoarele:

- pentru primele trei categorii de beneficiari enumerate mai sus, sa existe o întrerupere a activității ca urmare a efectelor Coronavirusului SARS-CoV-2 pe perioada starii de urgență instituite prin Decretul nr. 195/2020;
- pentru cea de-a patra categorie de beneficiari amintita mai sus, sa existe suspendarea temporara a contractului de activitate sportiva, din inițiativa structurii sportive, ca urmare a efectelor Coronavirusului SARS-CoV-2.

Pentru a beneficia de indemnizațiile prevazute de art. XV din OUG nr. 30/2020, beneficiarii eligibili care îndeplinesc condițiile anterior menționate trebuie sa depuna individual, prin poșta electronica, la agențiile pentru plăți și inspecție sociala județene sau a Municipiului București (adresele de e-mail pentru fiecare județ sunt disponibile la adresa: <http://www.mmanpis.ro/wp-content/uploads/2020/03/EMAIL-PLATI-COVID.pdf>) urmatoarele documente:

- a) cerere (modelul cererii pentru beneficiarii din prima și a doua categorie de mai sus a fost aprobat prin Ordinul nr. 740/31.03.2020; modelul cererii pentru beneficiarii din a treia categorie de mai sus a fost aprobat prin Ordinul nr. 743/31.03.2020; modelul cererii pentru beneficiarii din a patra categorie de mai sus a fost aprobat prin Ordinul nr. 742/31.03.2020);
- b) copia actului de identitate (doar în cazul primelor trei categorii de beneficiari de mai sus);
- c) declarație pe proprie raspundere (modelul declarației pentru beneficiarii din prima și a doua categorie de mai sus a fost aprobat prin Ordinul nr. 740/31.03.2020; modelul declarației pentru beneficiarii din a treia categorie de mai sus a fost aprobat prin Ordinul nr. 743/31.03.2020; modelul declarației pentru beneficiarii din a patra categorie de mai sus a fost aprobat prin Ordinul nr. 742/31.03.2020);
- d) alte acte care pot ajuta la soluționarea cererii (de exemplu, extras de cont bancar);
- e) lista cu participanții la activitatea sportiva carora le-a fost suspendata activitatea (doar în cazul celei de-a patra categorii de beneficiari de mai sus; modelul listei a fost aprobat prin Ordinul nr. 742/31.03.2020).

Documentele de mai sus trebuie transmise până la data de 10 a lunii curente pentru plata indemnizației din luna anterioara (deci depunerea documentelor pentru perioada 16-31 martie 2020 se face între 1-10 aprilie 2020).

Plata indemnizației se va realiza în cel mult 10 zile de la depunerea documentelor pentru perioada aferenta starii de urgență. Plata se va efectua în conturile bancare deschise la unitățile bancare în cazul primelor 3 categorii de beneficiari de mai sus.

În situația beneficiarilor din cea de-a 4-a categorie de mai sus, plata se va realiza catre structurile sportive, care vor face plata catre beneficiarii contractelor de activitate sportiva.

Suma acordata ca indemnizație în baza art. XV din OUG nr. 30/2020 este supusa impozitarii și plății contribuțiilor de asigurari sociale și de asigurari sociale de sanatate. Modul de calcul, declarare și plata a acestor obligații fiscale urmeaza sa fie stabilit prin Ordin comun al ministrului muncii și protecției sociale și al ministrului finanțelor publice.